

Milí pedagogové, tento metodický list byl vytvořen pro vás, aby byl vaším pomocníkem při přípravě dětí na divadelní představení. Najdete v něm nápady na aktivity před a po zhlédnutí představení.

O inscenaci

Inscenace pro děti od 5 do 10 let vznikla volně podle komiksové knihy sexuálního pedagoga a psychologa Coryho Silverberga a výtvarnice Fiony Smyth Sex je vtipný slovo, vydané v překladu Venduly Bittner v nakladatelství Idea. Hlavními hrdiny jsou čtyři děti (velké barevné loutky), které se seznámí ve školní družině a společně poznávají lidské tělo a pocity s ním spojené. Dostávají se do magického Lunaparku Tělo, jímž je provází kouzelná Kapybara. Přitom se seznámí nejen se správnými názvy intimních partií, ale i s pojmy, které by měly být nedílnou součástí sexuality: radost, důvěra, respekt a rovnoprávnost.
Délka představení: cca 65 min

Tvůrčí tým:

Scénář a režie: Dana Račková, dramaturgie: Martina Pokorná, scéna: Pavel Kodeda, loutky a kostýmy: Bára Čechová, hudba: Jan Šikl, odborná spolupráce: Mgr. Tereza Altmanová

Hrají:

Magdaléna Hniličková, Eliška Huber Malíková, Samuel Gonda, Jan Šťava, Radmila Urbanová, Pavel Marek, Vivien Machková, Kateřina Pokorná, Petr Bařina

PŘÍPRAVA DĚTÍ NA PŘEDSTAVENÍ

Cíle přípravných aktivit:

Vytvořit bezpečné prostředí pro komunikaci o citlivých tématech
Seznámit děti s klíčovými pojmy: respekt, důvěra, rovnoprávnost, radost
Připravit děti na obsah představení
Zmapovat jejich stávající znalosti a představy

PŘÍPRAVNÉ AKTIVITY

1. Hra „Kruh důvěry“ (10-15 min)

Cíl: Pochopení pojmu důvěra

Postup:
- Děti sedí v kruhu
- Každé dítě řekne jméno jedné osoby, které důvěřuje (rodič, sourozenec, kamarád)
- Společně si řekneme: „Komu můžeme důvěřovat? Proč jim důvěřujeme?“
- Diskuse: „Jak poznáme, že nám někdo důvěřuje?“

Klíčové otázky:
- Co znamená důvěřovat někomu?
- Komu říkáme své tajemství?
- Co dělá člověk, kterému můžeme důvěřovat?

2. Pantomima „Pocity“ (15 min)

Cíl: Rozpoznání a pojmenování emocí, práce s pojmem radost

Postup:
- Připravte kartičky s emocemi: radost, smutek, strach, zlost, překvapení
- Děti si postupně vytahují kartičky a předvádí pocit
- Ostatní hádají
- Společná diskuse o tom, kdy cítíme jednotlivé pocity

Klíčové otázky:
- Kdy máme radost?
- Je v pořádku mít různé pocity?
- Jak můžeme sdílet své pocity s ostatními?

3. Hra „Hranice a respekt“ (20 min)

Cíl: Pochopení osobních hranic a respektu

Postup:
- Každé dítě si nakreslí obrázek sebe
- Kolem obrázku nakreslí „neviditelný kruh“ - své osobní hranice
- Diskuse: „Co je v našem kruhu jen naše? Co nesmí nikdo bez dovolení?“
- Cvičení: „Můžu tě pohladit?“ - děti si zkouší ptát se na souhlas

Klíčové otázky:
- Co znamená respektovat druhého?
- Kdy je důležité říct „ne“?
- Proč se ptáme, než se někoho dotkneme?

4. Aktivita „Každé tělo je důležité“ (15 min)

Cíl: Pochopení rovnoprávnosti - každé tělo má stejnou hodnotu

Postup:
- Děti si nakreslí obrázek sebe (celou postavu)
- Každé dítě ukáže svůj obrázek a řekne něco, co se mu na něm líbí
- Diskuse: „Jsme všichni stejní? Čím se lišíme? Je to v pořádku?“
- Hra „Galerie krásných těl“ - všechny obrázky vystavíme a procházíme se kolem nich jako v galerii, obdivujeme každý obrázek: „Podívejte, jak je každé tělo jiné a zajímavé!“

Klíčové otázky:
- Co se vám líbí na vašem těle?
- Máme všichni stejně důležitá těla?
- Co když někdo vypadá jinak než my?

5. Hra „Jak se chováme v divadle“ (15 min)

Cíl: Příprava na návštěvu divadla, připomenutí divadelních pravidel

Postup:
- Vytvořte v učebně „divadelní prostor“ - židle jako hlediště, jedna strana jako jeviště
- Jeden učitel nebo dítě si zahraje „herce“, ostatní jsou „diváci“
- Společně si projdete pravidla:
  - V divadle sedíme na svých místech
  - Díváme se na jeviště a pozorně posloucháme
  - Nemluvíme nahlas během představení
  - Můžeme se smát, když je něco vtipné
  - Tleskáme na konci představení
- Nácvik: „Zkusíme si to!“ - krátká ukázka se správným chováním

Klíčové otázky:
- Proč je důležité být v divadle ticho?
- Jak ukážeme hercům, že se nám představení líbilo?
- Co děláme, když máme otázku během představení? (počkáme do konce)

Důležité připomenutí:
- „V našem představení se budeme učit o důležitých věcech“
- „Můžete mít různé pocity - to je v pořádku“
- „Všechny otázky si necháme na konec“

6. Rozhovor „Co už víme“ (15 min)

Cíl: Zmapování znalostí dětí

Postup:
- Volná diskuse: „Co už víte o lidském těle?“
- „Slyšeli jste někdy slovo sex? Co si myslíte, že znamená?“
- Zdůraznit, že v divadle se dozvědí správné odpovědi
- Ujistit děti, že mohou klást otázky

Důležité:
- Nesprávné informace nekorigujte, jen řekněte: „V divadle si to vysvětlíme“
- Představení je připraveno tak, aby dětem témata vysvětlilo odborně a věku přiměřeně
- Všechny otázky jsou v pořádku

REFLEXE PO PŘEDSTAVENÍ

1. Kruh sdílení (15 min)

Postup:
- Reflexi můžeme otevřít simultánním hodnocením – všichni najednou ukáží palec, podle toho, jak se jim představení líbilo: nahoru (líbilo), dolů (nelíbilo), rovně (nejsem si jistý)
- „Co se vám v představení líbilo nejvíc?“
- „Bylo něco, co vás překvapilo?“
- „Naučili jste se něco nového?“

2. Ověření porozumění klíčovým pojmům (20 min)

Test pojmu RESPEKT:
- „Ukažte mi, jak vypadá respekt k druhému člověku“
- „Co uděláme, když někdo řekne ‚ne‘?“

Test pojmu DŮVĚRA:
„Komu můžeme říct, když se nám něco nelíbí?“
„Kdo jsou naši důvěryhodní dospělí?“

Test pojmu ROVNOPRÁVNOST:
- „Je každé tělo důležité?“
- „Najdeme na každém těle něco, co se nám líbí?“
- „Co když někdo vypadá jinak než my?“

Test pojmu RADOST:
- „Z čeho můžu mít radost?“
- „Co nám dělá radost na našem těle?“

3. Hra „Správně nebo špatně?“ (15 min)

Postup: Čtěte situace, děti zvednou ruku, pokud je situace v pořádku:
- „Někdo se mě dotkne, aniž by se zeptal“
- „Řeknu někomu, že se mi něco nelíbí“
- „Někdo mi říká, že to, co cítím, je špatné“
- „Ptám se, než se někoho dotknu“
- „Každý má právo říct ‚ne‘“

4. Aktivita „Důvěryhodní dospělí“ (10 min)

Postup:
- Každé dítě jmenuje 2-3 dospělé, kterým může důvěřovat
- „Když budete mít otázku nebo problém, na koho se můžete obrátit?“
- Zdůrazněte dostupnost školních poradců a důvěryhodných dospělých

5. Závěrečný kruh (10 min)

Cíl: Posílení sebepřijetí

Postup:
- Děti sedí v kruhu a posílají si míč nebo plyšáka. Když k nim dojde, odpovídají na otázky.
- „Co jsem se v divadle dozvěděl nového?“
- „Co se mi nejvíc líbilo?“
- „Co mi přišlo legrační?“
- „Co se mi líbí na mém těle?“
- „Koho nebo co ve svém životě mám rád?“
- “Na co se chci zeptat rodičů?

SIGNÁLY, NA KTERÉ SI DÁT POZOR

Během aktivit sledujte:

Úzkost nebo strach - dítě se stáhne, nechce mluvit
Nevhodné znalosti - dítě používá vulgární výrazy nebo má znalosti nepřiměřené věku
Změna chování - dítě je náhle agresivní nebo naopak velmi tiché
Fyzické projevy - dítě se dotýká intimních partií nebo má nevhodné chování k ostatním

Co dělat:

Nekonfrontujte dítě před ostatními, hovořte s ním v soukromí
V případě podezření na zneužívání kontaktujte školní poradce
Věnujte těmto signálům pozornost i v následujících dnech

DOPORUČENÍ PRO UČITELE

Před aktivitami:

- Vytvořte bezpečné prostředí - „Tady můžeme mluvit o všem“
- Stanovte pravidla - „Nikdo se nesměje, každý má právo nemluvit“
- Připravte se na různé reakce dětí

Během aktivit:

- Používejte správné názvy částí těla
- Nezlehčujte ani nedramatizujte
- Odpovídejte stručně a věcně
- Pokud nevíte odpověď, řekněte: „To je dobrá otázka, zjistíme si to“

Po aktivitách:

- Informujte rodiče o tom, co jste probírali
- Buďte připraveni na dotazy doma
- Sledujte chování dětí v následujících dnech

MATERIÁLY POTŘEBNÉ K AKTIVITÁM

- Papír a pastelky pro kreslení
- Kartičky s emocemi
- Míč nebo jiný předmět pro předávání slova
- Prostor pro pohybové aktivity

KONTAKTY PRO PŘÍPAD POTŘEBY

V případě, že během aktivit nebo po představení vznikne potřeba odborné konzultace, máte k dispozici kontakty na krizové linky v přiloženém letáku.

Vzdělávací oblasti dle RVP (předškolní vzdělávání) a jejich naplnění v tomto programu:

- Dítě a jeho tělo – správné pojmenování intimních partií, seznámení se základy intimní hygieny
- Dítě a jeho psychika – rozvoj komunikativních schopností, sebepřijetí vlastního těla
- Dítě, ten druhý a společnost – uvědomění si důležitosti vztahů s druhými lidmi, návod, jak budovat důvěru či respekt, vymezení vlastních hranic, vysvětlení potřeby soukromí
- Dítě a svět – návod k rozeznání nebezpečných situací (sexuální obtěžování) a na koho se v takové situaci obrátit

Vzdělávací oblasti dle RVP (základní školy) a jejich naplnění v tomto programu:

- Jazyk a jazyková komunikace – užívání vhodných termínů pro označení intimních partií, eliminace vulgárních výrazů
- Člověk a jeho svět – důležitost utváření vztahů s druhými lidmi
- Umění a kultura – návštěva divadelního představení a jeho reflexe
- Člověk, zdraví a bezpečí – seznámení s intimními partiemi lidského těla, se základy intimní hygieny, návod k rozeznání sexuálního obtěžování a vhodné řešení
- Člověk, jeho osobnost a svět práce – práce s emocemi a jejich zpracováním

Autor:
Západočeské divadlo v Chebu, dramaturgyně Martina Pokorná ve spolupráci s odborníky.

